

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

DIBATSELA 2024

TLHAHLO YA GO SWAYA

MEPUTSO: 100

Palomoka ya matlakala a tlhahlo ya go swaya ke 12.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO YA 1****Ditaodišo tšeo di botšišitšwego.**

- 1.1 Letšatši la diphadišano tša bommasebotsana sekolong sa gešo. **(Ke taodišokanego/taodišotlhaloši).**

Tlhalošo ya taodišokanego.

Taodišokanego e laodiša tiragalo ye e fetilego. E ka ngwalwa go tšwa lehlakoreng le lengwe le le lengwe.

Tlhalošo ya taodišotlhaloši.

Ka taodišotlhaloši, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe a/se ka hlalošwa.

Molekwa a ka tšweletša dikgopolo tše di latelago:

- Palo ya bakgathatema (Basetšana/banenyana le bašemane ba hlakane).
- Meaparo ya bona.
- Ditiragalo tša letšatši.
- Bathopasefoka.
- Meketeko/Lethabo mafelelong.

[50]

- 1.2 Tšhomišano ya mekgatlo ya dipolitiki e tliša kgatelopele mmušong wa Afrika Borwa. **(Ke taodišokahlaahlo/taodišongangišano)**

Tlhalošo ya taodišokahlaahlo.

Taodišo ye ga e na maikutlo a mongwadi. Yona e leka go tšweletša mahlakore a mabedi a poledišano ka go lekana. Mongwadi o hlokomela dintlha tša go fapana tša hlogo ye gomme a hlagiša dikgopolo tša go fapana ntle le go tšea lehlakore. Mongwadi a ka ba le thumo ye e itšego mafelelong a taodišo, eupša dintlha tša go thekga goba go ganetša di swanetše go lekalekana le go kwagala.

Tlhalošo ya taodišongangišano.

Ka taodišongangišano mongwadi o na le kgopolo ye e itšego goba ntlhakemo gomme o fa dintlha tša go fahlela goba go thekga maemo a gagwe. Kgopolo ya mongwadi e swanetše go kwešišega taodišong ka moka. Ka taodišo ye mongwadi o leka go kgodiša goba go fekeetša mmadi gore a kwane le kgopolo ya gagwe

Molekwa a ka tšweletša dikgopolo tše di latelago:**Tumelo**

- Go hlakanya dikgopolo tša go fapana mabapi le ditirelo.
- Mekgatlo ka moka e na le kemedi.
- Go tliša diphetogo ka go thušana.
- Go seketša mašeleng ditirelong.

Kganetšo

- Go ka ba le ngangišano ya dikgopolo ge ba swanetše go tliša ditirelo.
- Go baka borena.
- Go ka ba le tshenyo ya mašeleng ge ba ngangišana go aba ditirelo.

[50]

1.3 Ge nkabe nko e dupelela, nka be ke se ka ya. **(Ke taodišokgadimo).**

Tlhalošo ya taodišokgadimo.

Ka taodišokgadimo mongwadi o eleletša tiragalo yeo a ilego a e bona/ ya mo diragalela a e kwa/ a e bona/ a e badilego nakong ye e fetilego gomme a laodiša go ya ka fao a gopolago ka gona.

Molekwa a ka tšweletša dikgopolo tše di latelago:

- Ditiragalo tše a kopanego le tšona.
- Ditiragalo tše di mo amile bjang.
- A laetše boitsholo.
- Maele ao a ka fiwago batho.

[50]

1.4 Ditumelo go ya ka go fapana ga batho ditšhabeng ke bothata. **(Ke taodišokahlaahlo/taodišongangišano).**

Tlhalošo ya taodišokahlaahlo.

Taodišo ye ga e na maikutlo a mongwadi. Yona e leka go tšweletša mahlakore a mabedi a poledišano ka go lekana. Mongwadi o hlokomela dintlha tša go fapana tša hlogo ye gomme a hlagiša dikgopolo tša go fapana ntle le go tšea lehlakore. Mongwadi a ka ba le thumo ye e itšego mafelelong a taodišo, eupša dintlha tša go thekga goba go ganetša di swanetše go lekalekana le go kwagala.

Tlhalošo ya taodišongangišano.

Ka taodišongangišano mongwadi o na le kgopolo ye e itšego goba ntlhakemo gomme a fe dintlha tša go fahlela goba go thekga maemo a gagwe. Kgopolo ya mongwadi e swanetše go kwešišega taodišong ka moka. Ka taodišo ye mongwadi o leka go kgodiša goba go fekeetša mmadi gore a kwane le kgopolo ya gagwe.

Molekwa a ka tšweletša dikgopolo tše di latelago:

- E hlola kgethollo ditšhabeng.
- E hlola moya wa ntwā.
- Go ka dirwa eng.
- E fa batho tokologo tumelong le setšong sa motho.
- E godiša boitshepo le boikamogelo go seo o lego sona.
- E ruta batho go amogelana.

[50]

1.5 Bohlale ke leabela. (Ke taodišongangišano).**Tlhalošo ya taodišongangišano.**

Ka taodišongangišano mongwadi o na le kgopolo ye e itšego goba ntlhakemo gomme o fa dintlha tša go fahlela goba go thekga maemo a gagwe. Kgopolo ya mongwadi e swanetše go kwešišega taodišong ka moka. Ka taodišo ye mongwadi o leka go kgodiša goba go fekeetša mmadi gore a kwane le kgopolo ya gagwe.

Molekwa a ka tšweletša dikgopolo tše di latelago:**Tumelo**

- Ditiragalo tše a kopanego le tšona tša go laetša gore bohlale bo tšwa ka lapeng go tloga kua morago.
- Seo se ka dirwago go tloša mogopolo wa gore bohlale ke leabela go barutwana ka sekolong.
- Mehlala ya dirutegi tšeo di tšwago malapeng a batswadi ba bohlale.

Kganetšo

- A tšweletše mehlala ya baetapele bao ba tšwago malapeng ao go sego yo bohlale.
- Tlhohleletšo go laetša kgonagalo.

[50]**1.6 Go ja pele, go phalwa ke go ja morago. (Ke taodišongangišano).****Tlhalošo ya taodišongangišano**

Ka taodišongangišano mongwadi o na le kgopolo ye e itšego goba ntlhakemo gomme o fa dintlha tša go fahlela goba go thekga maemo a gagwe. Kgopolo ya mongwadi e swanetše go kwešišega taodišong ka moka. Ka taodišo ye mongwadi o leka go kgodiša goba go fekeetša mmadi gore a kwane le kgopolo ya gagwe.

Tumelo

- Go atlega o sa le yo mofsa.
- O kgona go dira tše mmalwa o sa na le maatla.
- Ge o gahlane le ditlhohlo o na le nako ya go di rarolla e sa le nako.

Kganetšo

- O ja maatla a fedile.
- Monagano o lapile.
- Maikarabelo a gago a oketšegile.

[50]

1.7 Seswantšho **(Ke taodišokanego).**

Tihalošo ya taodišokanego.

Taodišokanego e laodiša tiragalo ye e fetilego. E ka ngwalwa go tšwa lehlakoreng le lengwe le le lengwe.

Molekwa a ka tšweletša dikgopolo tše di latelago:

- Seo se diragalago.
- Mohola wa tiragalo.
- Maele a go kgona go iphediša ka mekgwa ya go fapana.

[50]

1.8 Seswantšho **(Ke taodišotlhaloši/taodišokanego).**

Tihalošo ya taodišotlhaloši

Ka taodišotlhaloši, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe a/se ka hlalošwa.

Tihalošo ya taodišokanego.

Taodišokanego e laodiša tiragalo ye e fetilego. E ka ngwalwa go tšwa lehlakoreng le lengwe le le lengwe.

Molekwa a ka tšweletša dikgopolo tše di latelago:

- Talente ya boopedi.
- Go tuma/tsebega ga seopedi.
- Go godiša ekonomi.
- Tlhohleletšo setšhabeng.

[50]

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE DITELELE**2.1 LENGWALO LA SEMMUŠO (LA BOIPELAETŠO)**

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa lengwalo la semmušo:

- Sebopego le botelele e be tša maleba.
- Atrese ya mongwadi
- Atrese ya moamogedi e lego hlogo ya sekolo
- Madume le hlogo
- Diteng e be tša boipelaetšo.
- Retšistara le polelo e be tša semmušo.
- Tšhomišopolelo, tlotlontšu le maswaodikga e be tšeo di nepagetšego.
- Mafelelo, leina, sefane le mosaeno

[30]**2.2 LENANEOTHERO LE METSOTSO YA KOPANO**

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa lenaneothero le metsotso ya kopano:

Lenaneothero

1. Pulo le kamogelo
2. Batlakopanong le ditshwarelo
3. Palo le kamogelo ya metsotso ya kopano ya go feta
4. Tabakgolo ya letšatši:
5. Ditsebišo
6. Tswalelo

Metsotso ya kopano

- 1 Pulo le kamogelo
Modulasetulo o butše kopano ka thapelo. O lebogile maloko ka moka ao a tlilego, a ba fa tlhohleletšo ya go tšea karolo.
- 2 Batlakopanong le ditshwarelo
Maloko ka moka a tlile kopanong.
- 3 Palo le kamogelo ya metsotso ya kopano ya go feta
Mongwaledi o badile metsotso ya kopano ya go feta. Maloko ao a bego a le gona a amogetše metsotso bjalo ka tšeo di boletšwego kopanong ya go feta.
- 4 Tabakgolo ya letšatši:
Ditekanyetšo tša ditšhelete
Lekgotla la Ikageng le kgobokeditše R100 000
R20 000 e beetšwe meetse, R30 000 e beetšwe go rwala ditšhila,
R30 000 e beetšwe mohlagase gomme R20 000 e beetšwe kelelatšhila.
- 5 Ditsebišo
Kopano ye e latelago e tlo swarwa ka la 6 Pherekong 2025.
- 6 Tswalelo
Modulasetulo o tswaletše kopano ka thapelo.

[30]

2.3 POLEDIŠANO

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa poledišano.

- Poledišano e tšee sebopego sa maleba.
- Taetšo ya leswao la kgorwana ka morago ga maina a diboledi.
- Go be le maina a diboledi.
- Go šomišwe ditšhupasefala.
- Maina a be ka lehlakoreng la ngele, ditaba di be ka lehlakoreng la go ja.
- Go be le matseno le mafetšo a go goga šedi.
- Bakgathatema ba swarelele go sererwa.
- Šomiša mothaladi wo moswa go laetša seboledi se sengwe le se sengwe.
- Ba šomiše tlotlontšu le retšistara tša maleba.
- Mmadi a kgone go hwetša sererwa.
- Go šomišwe mabokgoni a poledišano.

[30]

2.4 EMEILI

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa *emeili*.

- E laetše gore e ya go mang.
- E laetše le batho ba bangwe bao e ba amago.
- E be le hlogotaba.
- Madume
- Molaetša e be wo mokopana wa thwii.
- Lebiša ditebogo go moamogedi.
- Leina la mongwadi

[30]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE DIKOPANA

3.1 MAPHEPHETSEBIŠI

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa lephephetsebiši.

Diponagalo tša lephephetsebiši.

- Thoma ka go ngwala hlogo mabapi le kwalakwatšo ya magato a go dira dikgopelo Yunibesithing ya Pretoria.
- Efa tshedimošo ka botlalo.
- Laetša letšatši, lefelo le nako ge di nyakega.
- Retšistara ya gago e be ya maleba.

Sebopego sa lephephetsebiši

- Hlogo ya maatlakgogedi.
- Dikgopolokgolo tšeo di hlathollago dikgopolotlaleletšo.
- Fonte ye kgolo.
- Le kgabišwe.
- Le be ka gare ga lepokisana.

[20]

3.2 MOLAETŠA WO MOKOPANA (*WHATSAPP*)

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa *WHATSAPP*:

- Molaetša o be wo mokopana wa go amana le go etela phakeng ya kgauswi.
- Morero o laolwe ke diteng.
- Tšhomišo ya dikhutsofatšo tša maleba
- Retšistara le polelo e be tša maleba.

[20]

3.3 DITAELO

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa ditaelo:

Ditlabakelo tša go hlatswa

- Kgoboketša ditlabakelo tša maleba bjalo ka dikotlelo, disepe le seteisofote.

Mokgwa wa go di hlatswa.

- Tšhela meetse dikotlelong tše tharo go iša go tše nne.
- Tšhela sesepe sekotlelong sa mathomo sa meetse.
- Hlopha/Arola diaparo go ya ka mebala le ditšhila.
- Thoma pele ka go šoga tša mmala wa go taga ebile di se na ditšhila kudu.
- Morago ga go di šoga di lokele ka meetseng a go tlošeletša.
- Morago di išwe ka meetseng a seteisofote.
- Di gamole, morago di anegwe.

[20]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100

ELA HLOKO:

- Diriša rubriki ye ge o swaya ditaodišo (LEPHEPHE LA 3, KAROLO YA A).
- Meputso ya 0–50 e arotšwe ka magato a mahlano a dithalošo.
- Mo go diteng, polelo le setaele le legato le lengwe le le lengwe la magato a dithalošo a mahlano le arotšwe ka dikarolwana tše pedi, e lego legato la godimo le la fase go lebeletšwe kabo ya meputso le dithalošo.
- Sebopego ga se sa arolwa ka legato la godimo le la fase.

KAROLO YA A: RUBRIKI YA GO SWAYA DITAODIŠO TŠA SEPEDI LELEME TLALELETŠO LA PELE [MEPUTSO YE 50]

Dinyakwa		Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG LE PEAKANYO (Go araba dipotšišo) -Tatelano ya dikgopolo ge go dirwa peakanyo. -Temogo ya morero, baamogedi ba tshedimošo le dikamano. MEPUTSO YE 30 Diteng = 25 Peakanyo = 5		28–30 -Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša. -Dikgopolo tše bohlale, tša go hlohla mabjoko tšeo di tšwelego mahlalagading. -Peakanyo le tlemagano ke tšeo di ikgethilego go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	22–24 -Potšišo e arabilwe gabotsebotse. -Dikgopolo di kgahliša kudu ebile di sepelelana le hlogo/sererwa. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše botsebotse go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	16–18 -Karabo e a kgotsofatša. -Dikgopolo di tlemagane ebile di a kgodiša. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše kaone go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	10–12 -Tlemagano ya dikgopolo ga se ya maleba. -Dikgopolo ga di tšwelele gabotse ebile ga di bontšhe boitlhamelo. -Tatelano le tlemagano ya dikgopolo di tšwelela gannyane.	4–6 -Molekwa o tšwele tseleng kudukudu. -Dikgopolo di hlakahlakane ebile ga di nepiše. -Dikgopolo ga di nepiše hlogo ebile di a ipoeletša. -Ga go tatelano le tlemagano ya dikgopolo.
		25–27 -Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo. -Dikgopolo tše bohlale tša go tšwa mahlalagading. -Bokgoni bja maemo a godimo bja go beakanya le go tlemaganya dikgopolo go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	19–21 -Potšišo e arabilwe gabotse. -Dikgopolo di a kgahliša ebile di sepelelana le hlogo/sererwa. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše botse go akaretšwa matseno, mmele le Mafetšo.	13–15 -Potšišo e arabilwe ka mo go kgotsofatšago eupša ga se ya hlaka gabotse. -Tlemagano ya dikgopolo e a kgotsofatša ebile e a kgodiša. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo di a kgotsofatša go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	7–9 -Molekwa o tšwele tseleng. -Dikgopolo di hlakahlakane. -Ga go peakanyo goba tlemagano ya dikgopolo yeo e tšwelelago.	0–3 -Ga go bolelwe selo ka hlogo yeo e filwego. -O tšwele tseleng kudukudu. -Diteng ga di nepiše ebile di hlakahlakane.

POLELO, MONGWALELO LE PALOBOHLATSE -Segalo, retšistara, mongwalelo, tlotlontšu ya maleba ya morero le dikamano. -Kgetho ya mantšu -Tirišo ya polelo le melawana, maswao, popopolelo le mopeleto. MEPUTSO YE 15 Polelo = 10 Mongwalelo = 3 Palobohlatse = 2	Legato la godimo	14–15 -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana kudukudu le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo ke ya boitshepo, ya go nona, ya maatlakgogedi. -Polelo e na le segalo sa go ba le maatlakgogedi ebile e nonne ka mebolelwana ya go kgahliša. -Ga go na le ge e ka ba phošwana e tee ya popopolelo le mopeleto. -Polelo e beakantšwe ka bokgwari bja maemo a godimodimo.	11–12 -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo e na le maatla, ya segalo sa maleba. -Diphošo tša popopolelo le mopeleto ga se tše kae -Polelo e beakantšwe gabotsebotse.	8–9 -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Tirišo ya maleba ya polelo e dira gore molaetša o kwagale. -Segalo ke sa maleba -Mebolelwana e dirišitšwe go godiša boleng bja diteng.	5–6 -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gannyane le morero, baamogedi le dikamano. -Tirišo ya polelo ke ya motheo. -Segalo le mošito ga se tša maleba. -Tlotlontšu ke ye nnyane kudu.	0–3 -Polelo ga e kwešišagale. -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano. -Tlotlontšu ke ye nnyane kudukudu moo e lego gore e dira gore ditaba di se kwešišagale.
		13 -Polelo ya maemo a godimodimo ya go ba le segalo se maatla. -Ga go na le ge e ka ba phošwana e tee ya popopolelo goba mopeleto. -Polelo e beakantšwe ka bokgwari.	10 -Polelo ke ya maemo a godimo ya go ba le maatlakgogedi. -Segalo ke sa maleba sa go ba le maatlakgogedi. -Diphošwana tše nnyane tša popopolelo le mopeleto. -Polelo e beakantšwe gabotse.	7 -Tirišo ya polelo e a kgotsofatša eupša e na le diphošo. -Segalo se a kgotsofatša eupša mebolelwana ga se ya dirišwa o kaalo.	4 -Polelo ga e kgotsofatše. -Ga go phapantšho ya mafoko. -Tlotlontšu ga se ye kaalo.	
	Legato la fase					
		5 -Tšwetšopele ya sererwa ke ya maemo a godimodimo. -Tlhalošo ya dikgopolo ke ya maemo a godimodimo. -Tlhamo ya mafoko le ditemana ke ya go ikgetha, ya maemo a godimodimo.	4 -Tatelano ye botse ya tšwetšopele ya dintlha. -Tlemagano ye botse ya dintlha le dikgopolo. -Mafoko le ditemana di beakantšwe ka makgethe.	3 -Dintlha tša maleba di tšweleditšwe. -Mafoko le ditemana di hlamegile gabotse. -Taodišo e a kwagala.	2 -Dintlha tša maleba ga se tše kae. -Mafoko le ditemana di na le diphošo. -Taodišo e a kwagala eupša e na le mafokodi.	0–1 -Dintlha tša maleba ga di gona. -Mafoko le ditemana di fošagetše. -Taodišo ga e kwagale.
SEBOPEGO -Dinyakwa/ Dipharologantšho tša setšweletšwa. -Tšwetšopele ya ditemana le tlhamo ya mafoko. MEPUTSO YE 5						

KAROLO YA B: RUBRIKI YA GO SWAYA DITŠWELETŠWA TŠE DITELELE TŠA TIRIŠANO TŠA SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE [MEPUTSO YE 30]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG, PEAKANYO LE SEBOPEGO (Go araba dipotšišo le dikgopolo) -Tatelanyo le peakanyo ya dikgopolo. -Morero, baamogedi, dinyakwa/dipharologantšho le dikamano. MEPUTSO YE 18 Diteng = 14 Peakanyo = 2 Sebopego = 2 (Lengwalo =Sebopego =4)	15–18 -Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša. -Dikgopolo ke tše bohlae tša go tšwa mahlalagading. -Tsebo ye e tseneletšego ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa. -Ditaba di nepiša setšweletšwa thwi. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ya maemo a godimo. -Tlhalošo ya ditaba ke ya maemo a godimo ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba sa go sepelelana le setšweletšwa.	11–14 -Bokgoni bjo bobotsebotse bja go araba potšišo bjoo bo laetšago tsebo ye botse ya mohuta wa setšweletšwa. -Ditaba di nepiša setšweletšwa. -Molekwa ga se a tšwa tseleng. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ye botse. -Tlhalošo ya ditaba ke ye botse ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošwana di se kae.	8–10 -Bokgoni bja go kgotsofatša bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ya mohuta wa setšweletšwa. -Go na le nepišo eupša go na le go tšwa tseleng gannyane. -Tlemagano ya dikgopolo le dikamano e a kgotsofatša. -Tlhalošo ya ditaba e a kgotsofatša ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošo tše dintšinyana.	5–7 -Bokgoni bja motheo bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ye nnyane ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa. -Go na le nepišo ye nnyane ya setšweletšwa eupša go na le go tšwa tseleng. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ga se ye kaalo. -Tlhalošo ya ditaba ke ya motheo ebile e thekga sererwa gannyane. -Ga se a šomiša melao ya sebopego ka tshwanelo. -Go tlogetšwe dintlha tše bohlokwa.	0–4 Karabo ga e laetše tsebo le ye nnyane ya mohuta wa setšweletšwa. -Molaetša ga o tšwelele gabotse ka ge molekwa a tšwele tseleng kudukudu. -Ga go tlemagano ya diteng le dikgopolo -Ditaba di hlalošwa gannyane. -Sebopego sa setšweletšwa ga se sona.
POLELO, MONGWALELO LE PALOBOHLATSE -Segalo, retšistara, mongwalelo, morero, baamogedi le dikamano. -Tirišo ya polelo le melawana kgetho ya mantšu. -Maswao le mopeleto. MEPUTSO YE 12 Polelo = 8 Mongwalelo = 2 Palobohlatse = 2 (Lengwalo= Mongwalelo=1 Palobohlatse =1)	10–12 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo e nepagetše ebile e hlamegile gabotse. -Ga go na le ge e ka ba phošo e tee.	8–9 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo ga e na diphošo tša popopolelo ebile e hlamegile gabotse. -Tlotlontšu ke ye ntši. -Gantši ga go diphošo.	6–7 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana le morero, baamogedi le dikamano. -Diphošo tša popopolelo ga se tše ntši. -Tlotlontšu ke yeo e lekanetšego. -Diphošwana tše di lego gona ga di fetoše molaetša.	4–5 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Popopolelo ga se yeo e nepagetšego ebile e tletše ka diphošo. -Tlotlontšu ga se ye ntši -Molaetša o a tšwelela eupša o arošitšwe.	0–3 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano. -Sengwalo se tletše ka diphošo ebile se hlakahlakane. -Tlotlontšu yeo e lego gona ga e sepelelane le morero le ga nnyane. -Molaetša ga o tšwelele le ga nnyane.

KAROLO YA C: RUBRIKI YA GO SWAYA DITŠWELETŠWA TŠE DIKOPANA TŠA TIRIŠANO TŠA SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE [MEPUTSO YE 20]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG, PEAKANYO LE SEBOPEGO (Go araba dipotšišo le dikgopolo) -Tatelano le peakanyo ya dikgopolo. -Morero, baamogedi, dinyakwa/dipharologantšho le dikamano. MEPUTSO YE 12 Diteng = 8 Peakanyo = 2 Sebopego = 2	10–12 -Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša. -Dikgopolo ke tše bohlae tša go tšwa mahlalagading. -Tsebo ye e tseneletšego ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa. -Ditaba di nepiša setšweletšwa thwi. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ya maemo a godimo. -Tlhalošo ya ditaba ke ya maemo a godimo ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba sa go sepelelana le setšweletšwa.	8–9 -Bokgoni bjo bobotsebotse bja go araba potšišo bjoo bo laetšago tsebo ye botse ya mohuta wa setšweletšwa. -Ditaba di nepiša setšweletšwa. -Molekwa ga se a tšwa tseleng. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ye botse. -Tlhalošo ya ditaba ke ye botse ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošwana di se kae.	6–7 -Bokgoni bja go kgotsofatša bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ya mohuta wa setšweletšwa. -Go na le nepišo eupša go na le go tšwa tseleng gannyane. -Tlemagano ya dikgopolo le dikamano e a kgotsofatša. -Tlhalošo ya ditaba e a kgotsofatša ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošo tše dintšinyana.	4–5 -Bokgoni bja motheo bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ye nnyane ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa. -Go na le nepišo ye nnyane ya setšweletšwa eupša go na le go tšwa tseleng. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ga se ye kaalo. -Tlhalošo ya ditaba ke ya motheo ebile e thekga sererwa gannyane. -Ga se a šomiša melao ya sebopego ka tshwanelo -Go tlogetšwe dintlha tše bohlokwa.	0–3 -Karabo ga e laetše tsebo le ye nnyane ya mohuta wa setšweletšwa. -Molaetša ga o tšwelele gabotse ka ge molekwa a tšwele tseleng kudukudu. -Ga go tlemagano ya diteng le dikgopolo. -Ditaba di hlalošwa gannyane. -Sebopego sa setšweletšwa ga se sona.
POLELO, MONGWALELO LE PALOBOHLATSE -Segalo, retšistara, mongwalelo, morero, baamogedi le dikamano. -Tirišo ya polelo le melawana. -Kgetho ya mantšu. -Maswao le mopeleto. MEPUTSO YE 8 Polelo = 4 Mongwalelo = 2 Palobohlatse = 2	7–8 Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo e nepagetše ebile e hlamegile gabotse. -Ga go na le ge e ka ba phošo e tee.	5–6 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo ga e na diphošo tša popopolelo ebile e hlamegile gabotse. -Tlotlontšu ke ye ntši. -Gantši ga go diphošo.	4 Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana le morero, baamogedi le dikamano. -Diphošo tša popopolelo ga se tše ntši. -Tlotlontšu ke yeo e lekanetšego. -Diphošwana tšeo di lego gona ga di fetoše molaetša.	3 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Popopolelo ga se yeo e nepagetšego ebile e tletše ka diphošo. -Tlotlontšu ga se ye ntši. -Molaetša o a tšwelela eupša o arošitšwe.	0–2 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano. -Sengwalo se tletše ka diphošo ebile se hlakahlakane. -Tlotlontšu yeo e lego gona ga e sepelelane le morero le ga nnyane. -Molaetša ga o tšwelele le ga nnyane.